

Instrucións para evitar o naufraxio

Viaxar como mediadores con adolescentes por mares de lectura non sempre leva a bo porto, mais o medo ao naufraxio non ha deternos. Son moitos os factores que inciden no descenso dos índices de lectura nestas idades: os intereses mudan e o tempo dedicado ao estudo debe ampliarse, aumentan as ofertas de ocio de grande atractivo nas que ocupar o tempo (os SMS, os chats, a videoconsola, os xogos de rol, a televisión, o deporte, a música...), e o grupo de amigos cobra un especial protagonismo. A necesidade nestas idades de comunicarse cos iguais pode levar ao abandono dunha actividade como a lectura que esixe tempo, espazo axeitado e unha certa soidade, e que non ten un especial prestixio no seu mundo.

Aínda así, hai rapaces e rapazas que len: lectores asiduos que inclúen a lectura na súa vida cotiá; coñecer as súas motivacións para seguir lendo pódenos orientar para traballar neste ámbito.

Froito da experiencia e do estudo dos expertos, lémbrense algunhas cuestións que convén ter en conta á hora de abordar o fomento da lectura con adolescentes:

- ⇒ Coñecer as lecturas xeracionais, para poder recomendar os mellores títulos, abrir novas posibilidades de lectura..., sempre dende a aceptación das súas propostas.
- ⇒ Evitar as resistencias á lectura, indagando e incorporando as súas preferencias temáticas e de xéneros literarios.
- ⇒ Propoñer un abano aberto de lecturas, fronte a listaxes restrinxidas e con carácter obrigatorio (Daniel Pennac *dixit*: “O verbo ler non soporta o imperativo”).
- ⇒ Mostrarse como modelos de lector de diferentes tipos de textos.
- ⇒ Presentar e compartir as lecturas, tanto as dos mediadores, coma as dos lectores.
- ⇒ Integrar nas propostas os diferentes soportes (impresos: libros, mapas, revistas, xornais; electrónicos: vídeos, audios, DVD, cd-rom, internet...).

- ⇒ Non contrapoñer os medios, senón integralos. Por outro lado, diversos estudos sobre hábitos culturais entre adolescentes amosan que aqueles que dispoñen de internet e ordenador na casa presentan índices de lectura máis altos; pola contra, a presenza de videoconsolas e o abuso da televisión vai asociado a índices de lectura máis baixos.

Algunhas das tácticas para xerar o gusto pola lectura nesta etapa, e que funcionan, son as seguintes:

- ⇒ Ler en voz alta o comezo dun libro ou dun capítulo, un poema, un fragmento motivador...
- ⇒ Realizar lecturas dramatizadas.
- ⇒ Falar dos libros: motivar conversas aparentemente informais sobre os libros lidos, fomentar as recomendacións entre os lectores, facilitar soportes ou tempos para esta actividade...
- ⇒ Animar á expresión da propia opinión sobre os libros lidos, ben redactando comentarios para páxinas especializadas de internet, para o blog da biblioteca ou a revista do centro.
- ⇒ Promover actividades lúdicas de expresión escrita sobre os textos lidos. Tamén se pode incitar á lectura a partir das propostas de escritura creativa, nas que se ofrecen textos como modelo. Di Víctor Moreno que “escribir é ler dúas veces”.
- ⇒ Abrir novos espazos á lectura informal na propia biblioteca: facilitar a lectura relaxada en tempo de lecer.
- ⇒ Promover a formación como usuarios da biblioteca, para que poidan seleccionar de forma autónoma as súas lecturas.
- ⇒ Presentar páxinas web, revistas ou páxinas especializadas dos xornais onde poden atopar información sobre literatura xuvenil.
- ⇒ Integrar os seus intereses máis próximos (deporte, actualidade, música, informática...) nas actividades de lectura e busca de información.
- ⇒ Xogar con elementos motivadores, como o misterio, o descoñecido, o inaccesible... A técnica de “prohibir” temporalmente a lectura dalgún título ou dificultar o seu acceso de forma intencionada ten dado moi bos resultados.

- ⇒ Promover o encontro entre lectores mediante o libro-fórum, os faladoiros ou os clubs de lectores que comparten experiencias de lectura na biblioteca e serven para o establecemento de vínculos persoais.
- ⇒ Organizar exposicións de libros e doutros materiais arredor dun tema, un autor, unha obra..., de xeito que os lectores coñezan os fondos da biblioteca.
- ⇒ Facilitar encontros con autores e ilustradores na biblioteca, tras o coñecemento da súa obra.
- ⇒ Promover actividades a partir da lectura dun libro (xogos, concursos, exposicións...; por exemplo, un xogo-concurso no que os lectores dun texto proposto deben responder a unha batería de preguntas anecdóticas para amosar o seu coñecemento ou demostrar a súa retentiva).
- ⇒ Diseñar dende a biblioteca actividades que inclúan xogos nos que os adolescentes teñan que relacionar textos cos seus autores, ilustracións coas obras das que foron extraídas, busca documental sobre diversos aspectos dun libro, un autor, unha temática...
- ⇒ Incluír o cine, tanto polo seu valor artístico e informativo, coma pola súa capacidade de motivar o acceso a textos literarios complexos.
- ⇒ Organizar unha comiteca, seleccionando títulos de calidade para ampliar a oferta máis aló dos títulos máis coñecidos..
- ⇒ Facilitar a elaboración de informes temáticos sobre cuestións que lles interesen ou que a marcha do curso indique.
- ⇒ Propoñer e organizar proxectos documentais integrados ou temáticos, de carácter interdisciplinar, nos que se conxuga o fomento da lectura de todo tipo de textos coa busca documental e a elaboración de traballos e produción de materiais informativos ou literarios.

